

Urbes.

Ducatus hic Vrbes complectitur duas & viginti, quarum præcipuæ *Noviomagum*, *Ruremunda*, *Zutphania* & *Arenacum*, quod nunc vocant *Arnheimum*. *Noviomagum* vel *Neomagum* (*Nijmegen*) urbs est antiqua, sita ad sinistram Vahalis ripam, cujus eo loco profundissimus est alveus: videtur Batonis quondam regia fuisse, certe Batenburgum Arcem vicinam habet, & intra urbem Hessi Montem, a Filio (ut opinio est) Batonis Hessio cognominatum. Vrbs vero ipsa situ atque opere permunita est, prædives, rerumque omnium affluens: qua Clivensem ditionem propinquam respicit, in arduum collem assurgit, cum vetustissima Arce, Iuliano, ut vulgo, creditur, opre, a qua parte nemorosis Montibus & frequentibus fontium scatebris amœna regionis facies se aperit: diversa urbis ora in paludes depressior fidit, reliquum solum tumulo ferme perpetuo acclive est. *Ruremunda* ad ostium Ruræ amnis, qua se in Mosam exonerat, urbs est amœna, dives, potens, in veteribus Menapiorum sedibus. *Zutphania* ad dexteram Isalæ ripam Comitatus titulo insignis est, de qua postea. *Arenacum*, Tacito, quod posteri mutaverunt in *Arnheimum*, ceu aquilæ domicilium: Vrbs est Gelriæ primaria & Consilii Senatorii sedes, copiosa, elegans & omnibus modis munitissima: ad Rheni Ostium dextrum sita. Sunt & minores urbes, *Hatterum*, *Elburgum*, *Hardervicum*, *Wageninga* quæ *Vada* Taciti, *Tiela*, *Bomelium*, *Bronchorstum*, *Doesburgum*, *Doetecomium*, & alia complures. Gelria tribus celeberrimis fluviis, *Rheno* nempe, *Mosa* & *Vahali* irrigatur. Præter hæc & alia quædam ignobiliora flumina eandem perluunt, ejusmodi sunt *Worm*, *Roer*, *Sualm*, *Isala* vetus, *Berckel*, *Niers*, *Regge*, *Aa* & *Vidrus*. Ad Septentrionem respicit Sinum Maris quem hodie *Zuyder-zee*, velut Australe fretum, quod in Meridiem vergat, nuncupamus, ubi sicut Hollandia patente gremio accommodat se commercio Orbis. Terra plana ac humilis, montes rarissimi sunt, iidemque silvis saltibusque consiti. Quod ad Statum hujus Ducatus Politicum, is tria habet Membra, quæ sunt Baronix, Nobiles & Vrbes. Baronix sunt *Velavia*, (*de Veluwe*) *Batavia*, (*de Betuwe*) *Bommelerweert*, *Tielerweert*. *Zutphania* Comitatus sub quo sunt *Bronchorst* Comitatus, & *s'Heerenbergensis*. Superior Gelria in qua sunt *Ruremunda* & *Gelder*. Nobiles sunt Comites *Bronchorst* & *s'Heerenberg*. Domini *Batenborch*, *Groesbeck*, *Montfort*, *Wel*, *Wachtendonck*, *Grol*, *Anholt*, *Keppel*, *Bredfort*. *Buren*, Comitatus sui juris est in Gelria. Civitates 1 v primariæ *Neomagum* Vice-Comitatus & Feudum Imperii, Civitas Libera Metropolis totius Ducatus Gelriæ, quæ habet sub se, *Bataviam* (*de Betuwe*) Superiorem & Inferiorem, *Bommelerweert*, *Tielerweert* & *Maeswael*, Territorium inter Vahalem & Mosam. *Ruremunda* Superioris Gelriæ Caput, quæ habet sub se *Vento*, *Gelder*, *Vagedie*, *Stralen*, *Wachtendonck*, *Erckelens*, *Montfort*, *Echt*, *Nieuwstat*, *Kessel*, *Midler*, *Griekenbeke*. *Zutphania*, cui subsunt *Doubsburgum* &c. *Arnheimum* sub qua sunt *Wagheninge*, *Hatterum*, *Harderwyck*, *Elborch*, & tota *Velavia*. *Arnheimi* Sedes Consilii Senatorii & Præsidis totius Gelriæ, ad quos referuntur judicia 1 v dictarum Civitatum, sine ulteriore appellatione, ad has quoque eorum Opidorum & Locorum quæ ipsis subesse dictum est. Status Ecclesiasticus ejusmodi. Gelria Episcopis 1 v subiecta erat: *Neomagum* cum suo Territorio suberat Episcopo Colonienfi; *Ruremunda* cum suis Leodiensi; *Zutphania* cum suis Monasteriensi; *Arnheimum* cum suis Trajectensi.

Incolæ

Flumina.

Mare.

Montes.

Silva.